

599 - وَعَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى حَبَّابِ بْنِ الْأَرْتِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ تَعْوِدُهُ وَقَدْ اَكْتَوَى سَبْعَ كَيَّاَتٍ، فَقَالَ: إِنَّ اَصْحَابَنَا الَّذِينَ سَلَّفُوا مَضَوا، وَمَمَّا تَنْقُصُهُمُ الدُّنْيَا، وَإِنَّا اَصْبَنَا مَا لَا نَجِدُ لَهُ مَوْضِعًا إِلَّا التُّرَابَ، وَلَوْلَا اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَهَانَاهُ اَنْ نَدْعُو بِالْمَوْتِ لَدَعْوَتُ بِهِ، ثُمَّ اَتَيْنَاهُ مَرَّةً اُخْرَى وَهُوَ يُبَيِّنِي حَائِطًا لَهُ، فَقَالَ: إِنَّ الْمُسْلِمَ لَيُؤْجَرُ فِي كُلِّ شَيْءٍ يُنْفِقُهُ اِلَّا فِي شَيْءٍ يَجْعَلُهُ فِي هَذَا التُّرَابِ. مُتَّقِقُ عَلَيْهِ، وَهَذَا لَفْظُ رِوَايَةِ الْبَحَارِيِّ [5672، م 2681].

599. Қайс ибн Абу Ҳозимдан розияллоху анху ривоят қилинади:

«Хаббоб ибн Аратни кўргани кирдик. (Даво учун қорнини) етти марта куйдиртирибди. У шундай деди: «Олдин ўтган шерикларимиз ўтиб кетишиди. Мол-дунё (ажрларини) камайтирмади. Биз эса тупроқдан бошқа сарфлайдиган жой топа олмайдиган даражадаги дунёга эришдик. Агар Набий соллаллоху алайҳи васаллам бизни ўлим тилашдан қайтармаганларида, мен уни албатта тилаган бўлардим».

Кейинрок, бошқа сафар унинг олдига борсак, у (чорбоғига) девор кўтараётган экан. У: «Мусулмонга мана шу тупроққа ишлатганидан бошқа сарфлаган ҳар бир нарсаси учун ажр берилади», деди».

Муттафақун алайҳ. Бу ҳадис имом Бухорий ривоятларидаги лафз.

**Шарх:** Бу ҳадисдан олинадиган хулосалар:

- Хаббоб ибн Аратнинг фазллари, Роббилирини яхши таниғанлари, ҳатто мубоҳ ишларда ҳам ўз нафсларини койиб, ҳисоб-китоб қилишлари.
- Беморни зиёрат қилишга тарғиб.
- Ислом ривожи йўлида яшаб, дунё матоларидан бирор нарсага эга бўлмасдан вафот топганларга ўхшашга ҳаракат қилишнинг fazilati.

- Агар зарурат бўлмаса, лой, бино каби нарсаларга пул сарфлашда ажр йўқ. Чунки бунда мол-мulkни ўз ўрнидан бошқа жойга қўйиш, бинога сарф қилишда дунёга рағбат қилдириб, охиратдан чалғитади.

- Эҳтиёж бўлганида, ундан бошқа шифо топадиган нарса қолмаганида куидириб даволашнинг жоизлиги. Лекин билиш лозимки, куидириб даволаш макрух, чунки унда таваккулга зид жойи бор.

---

Манба: [hadis.islom.uz](http://hadis.islom.uz)

